

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Secvnda, Qva Continentvr Socratis Scolastici
Constantinopolitani lib. 7. Theodoriti Cyrensis episcopi lib. 5

Christopherson, John

[Köln], 1569

De cede Theßalonicae facta, & Ambrosii episcopi in iurgando libertate, &
imperatoris pietate. Cap. XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12704

quibus eos illaqueatos ad exitium perducatur. Habet quoque corporis perturbationes inferuientes machinis, quas contra animos hominum fabricatus est. Sola autem mens sua vigilantia reportat victoriam: & inclinatione, qua in rerum diuinarum amorem propendet, impetum machinarum diabolicarum frangit. Quapropter admirabilis iste imperator, humanæ naturæ particeps, à perturbationibus minimè vacuus fuit: quippe immoderata animi concitatione cum iusta iracundia coniuncta impulsus, facinus crudele & nefarium commisit. Quod quidem ad legentium vtilitatem hoc loco commemorabo. Nam eiusmodi profectò est, ut imperator iste admirabilis ob id tum in crimen meritò vocari, tum contra summa laude ac prædicatione efferri debeat.

De cede Theſſalonica facta, & Ambrosii episcopi in iurgando libertate, & imperatoris pietate. CAP. XVII.

Theſſalonica vrbs est amplissima illa quidem, & multis hominibus frequentata: quæ tamen subiecta est ditioni Macedonum, præ cunctis tamen urbibus Theſſaliæ, Achaïæ, & aliarum gentium plurimarum, quas præfectus Illyriæ moderatur, primas obtinet. In hac, cum forte seditio concitata esset, magistratus aliquot obruti lapidibus fuere, & grauius contumeliis vexati. Quibus rebus nuntiatis, imperator bile accensus, flammam ne cuique repressit iracundiæ, neque freno rationis eius impetum cohibuit, sed illius arbitrio permisit pronuntiandæ sententiæ de supplicio Theſſalonicensibus irrogando potestatem. Iracundia igitur hanc authoritatem nacta, velut tyrannus omnia suo nutu gubernans, ruptis habenis, & iugo rationis excusso, gladios iniquè contra omnes distinxit, & infantes pariter cum fontibus trucidauit. Nam septem hominum millia, uti ferunt, interfecta fuere: in qua occisione non iudicium antecesserat, neque authores tam horrendi facinoris iusta & legitima sententia condemnati, sed omnes simul, veluti spicæ, in messe desectæ, concisi fuerunt. Hac miseranda & lugubri calamitate cognita, Ambrosius ille, de quo supra diximus imperatori Me-

THEODOR. HISTOR.

diolanum aduentanti, & in sacrum templum ingredi cupienti, extra sacra vestibula obuiam procedit, vetatque in templum intrare, & his fere verbis eum affatur:

Est verisimile, ò imperator, te ignorare cædis abs te perpetratæ magnitudinem, neque post sedatam iracundiam, ratione admissum facinus peruidere. Nam imperatorius fortasse principatus peccatum agnoscere non finit, sed potestas offundit rationi caliginem. Verùm quæ sit natura nostra, & quàm fragilis ac fluxa, considerandum est, & in auitum puluerem, ex quo orti sumus, & in quem recasuri, acies mentis intendenda, neque ipse splendore purpuræ deceptus, corporis illa operti imbecillitatem ignorare debes. Quinetiam illis imperas, qui & eiusdem sunt naturæ participes, atque adeo conferui. Vnus enim dominus omnium & rex, huius vniuersitatis fabricator Deus. Quibus igitur oculis intuebere templum illius, qui est omnium dominus, quibus pedibus sanctum illud solum calcabis? Qui, quæso, manus iniusta cede & sanguine resperfas, extendere audes, & eisdem sacrosanctum corpus domini accipere. Aut quomodo veneradum eius sanguinem ori admouebis, qui furore iræ iubente tantum sanguinis tantum iniquè effudisti. Recede, igitur, & ne conare nouo scelere, scelus antè editum augere: sed capesse vinculum, quo vt ligeris, dominus omnium cœlitus sententiam dat.

Quod quidem vinculum vim habet, & morbum animi depellendi, & te ad sanitatem restituendi. Huic orationi obsecutus imperator (nam diuinis educatus eloquijs, accuratè norat, tum quæ essent officia sacerdotum, tum quæ regum propria) cum gemitu & lachrymis ad palatium reuertitur. Atque longo temporis spatio dilapso, (octo enim menses iam præterierant) Seruatoris natalitia fuere celebrata. Imperator autem confidet in palatio, lætissis se dedens, & magnâ vim profundis lachrymarum. Quod cum animaduertisset Ruffinus, qui tum magister aulae fuit, magnaque apud imperatorem authoritate, vtpote familiaritate ei coniunctior, ad illum accedit: rogat causam fletus. Tum imperator lugens acerbius, & maiorem in modum flens, tu, inquit, Ruffine, ludis. Nam quantis ipse
in ma-

in malis verser, non sentis. Ego verò gemo, & meam ipsius deploro calamitatem, dum mente complector, quã facilis aditus ad sacrum templum seruis & medicis pateat, liberq; illis ad dominum suum deprecandum detur introitus, mihi autem non modò ad illum locum, verùm etiam ad cœlum ipsum accessus præclusus sit. Nam venit mihi in mentem sententiã à domino prolata, quæ palam dicit.

Quemcunq; ligaueritis super terram, erit ligatus & in

Matt. 6.

cælis. Cui Ruffinus, curram, inquit, si placet, ad episcopum, ei supplicabo, persuadeboque vt tua soluat vincula. At non est, inquit, imperator, tibi morem gesturus. Noui enim adeò iustã æquãq; Ambrosii esse sententiã, vt non metu potestatis imperatoriæ sit legem diuinam violaturus.

Verùm cum instaret Ruffinus, pollicereturq; se Ambrosio persuasurum, imperator iubet properè abire: ipseque falsa spe inductus, & Ruffini confisus promissis, paulò post sequitur.

Vt primum autem Ruffinum Diuus vidit Ambrosius, videris mihi, inquit, Ruffine canum impudentiam imirari. Nam tamen si tuo suasu tam crudelis facta est

cædes, tu tamen ita perfricuisi os, vt nec pudeat, nec pigeat tanta rabie contra imaginem Dei insaniuisse. Vbi verò Ruffinus obnixè eum orauerat, dixeratque imperato-

rem breui eò venturum, Sanctus Ambrosius diuino zelo accensus, ego, inquit, Ruffine, prædico me illum ab introitu sacri vestibuli prohibiturum. Quòd si imperium mutarit in tyrannidem, cædem lubens equidem excipiam.

Quibus auditis, Ruffinus imperatori per internuntium significat, hortaturque vt maneat in palatio.

Quæ cum imperator in medio foro accepisset, eo, inquit, illuc nihilominus, quò iustas debitasque contumelias sub

eam. Vbi verò ad sacros templi parietes aduenit, non ingreditur in templum ille quidem, sed ad episcopum, qui in ædícula saluatoria sedebat, accedens, obsecrat, vt vincula sibi soluat.

At Ambrosius eius aduentum dixit esse tyrannicum, eumque ipsum contra Deum insanire, & illius leges proterere. Tum imperator, non obstinato

animo, inquit, leges sancitas impugno, neq; sacra vestibula per nefas introire cupio, sed oro, vt mihi soluas vincula,

THEODOR. HISTOR.

& proponas tibi ante oculos clementiam illius, qui est dominus omnium, & ne mihi occludas ianuam, quam ille omnibus, quos peccatorum suorum pœniteat, patefecit. Cui Ambrosius, quam tu, inquit, pœnitentiam, post tam graue scelus admissum, ostendis? Quæ medicamenta ad vulnera tam difficilia curatu sananda adhibuisti? Tuum est, inquit Imperator, medicamenta ostendere, eaq; temperare, & vulnera, quæ ægrius curantur, obligare: meum autem, quæ sunt adhibita, accipere. Tum Diuus Ambrosius, quoniam, inquit, iracundiæ permisisti iudicium, & non rectæ rationi, sed animo irato obsecutus, sententiam pronunciaſti, cōscribe legem, qua deinceps sententiæ per iracundiã pronunciatæ irritæ sint & nullius momenti: cognitionesque causarum de cæde, & publicatione bonorum ad triginta dies scriptis prodire maneat, uti recta ratione de illis iudicium des.

Atque diebus illis confectis, qui decreta illa scripserint, madata tua tibi ostendant. Ac tum quidem compressa iracundia, ratione sola causam expendens, inquires in decreta, & ita perspicies iniqua ne sint, an æqua. Quod si iniqua deprehenderis, certum est ea decreta scriptis mandata te dilaceraturum: sin æqua, confirmaturum, sicq; manifestò intellecturum, numero dierum interiectarum, nihil de autoritate decretorum rectè sancitorum omnino detractū esse. Istud consilium imperator, quoniam prudentissimum esse censebat, libenter amplexatus, iubet extemplo legem conscribi, suaque subscriptione confirmat. Qua re confecta, Diuus Ambrosius eius vincula soluit. Itaque imperator fidelissimus in sanctum templum ingressus, non stans dominū precatus est, neque genibus flexis, sed pronus humi abiectus, versum illum Davidis recitauit: Adhæsit pauimento anima mea, viuifica me secundum verbum: atque capillum manibus lacerans, frontem ferire, lachrymarum guttis solum rigare, veniamque supplex petere cœpit. Vbi autem tēpus postulauit, ut dona sacræ mensæ offerret, surgit, atque non minorem lachrymarum vim, quàm antea, effundens, in sanctuarium ingressus est. Cum verò dona, uti solebat, obtulisset, intus prope cancellos mansit. At rursus magnus ille Ambrosius non conticuit quidem, sed locorum differentiam eum docuit. Ac primum sciscitatur, ecqua re egeret. Et cum

Psal. 118

cum respondisset imperator, se expectare diuinorū mysteriorum perceptionē, significauit illi per primarium diaconum, qui ei ministrabat, ad loca interiora solis sacerdotibus aditum patere, eademque aliis omnibus inaccessa esse, nec debere tangi. Iubet igitur, vt exeat, & cum reliquis laicis consistat. Nam purpura, inquit, imperatores, non sacerdotes efficit. Quam admonitionem itidem excepit lubēs imperator fidelissimus: responditque se non animi confidentia inductum, mansisse intra cancellos, sed hanc consuetudinem Constantinopoli didicisse. Quare habeo, inquit, etiam pro hac medicina gratiam. Tantis & tam eximiis virtutis ornamentis enituit, tum episcopus, tum imperator. Vtrunq; enim admiror, alterum propter ingenuam loquendi libertatem, alterum propter facilem obedientiam, & illū propter diuini zeli ardorem, hunc autem propter synceram fidem. Imperator autem pietatis præcepta, quæ ab illustri illo episcopo didicerat, etiam cum reuertisset Constantinopolim, obseruauit. Nam cum diuino quodam festo ad templum denuo veniret, statim vt dona sacræ mensæ obtulerat, exiuit. Atque cum Nectarius, qui id temporis illius ecclesiæ antistes fuit, rogaret, cur non maneret intus, gemens, inquit, ægrè tandem didici, quid inter imperatorem intersit, & episcopum: egrè tandem repperi veritatis magistrum. Nā solum Ambrosium noui episcopum, dignum eo nomine. Tantum commodi reprehensio à viro virtute præstanti adhibita secum apportare solet.

De Placilla Imperatrice. CAP. XVIII.

ALia porrò causa suppetebat huic imperatori, ex qua similiter vtilitatis percepit non parum. Nam coniūx eius nunquam destitit diuinas leges et in memoriam redigere, seque primum eisdem accuratè ipsa erudierat. Si quidem ea non imperatorio principatu se insolenter extulit, sed diuinum, quo flagrabat, desiderium augere studuit. Quippe beneficij magnitudo amorem erga dominum multò reddidit ardentiorē. Itaq; ad eos subleuādos, qui mutilata corpora, membraque omnia labefactata haberent, nihil